

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 162/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudcu Jána Lubyho a sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) predbežne prerokoval sťažnosť V., zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 S 158/2012 z 15. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2013 prostredníctvom faxu doručená a 23. júla 2013 písomne doplnená sťažnosť V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 S 158/2012 z 15. mája 2013 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v súdnom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 7 S 158/2012 sa sťažovateľ návrhom na začatie konania podaným podľa štvrtej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) domáhal odstránenia nečinnosti v postupe Obvodného úradu životného prostredia M. (ďalej len „obvodný úrad“), ktorá podľa jeho tvrdenia mala spočívať v tom, že dosiaľ nerozhodol o jeho odvolaní podanom proti rozhodnutiu mesta M. sp. zn. V.ŽPaMR-2011/1763-Fe zo 16. mája 2011 (ďalej len „rozhodnutie mesta M.“). Krajský súd o návrhu sťažovateľa proti obvodnému úradu napadnutým rozhodnutím rozhodol tak, že ho zamietol, a o trovách konania rozhodol tak, že účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodňuje takto:

„... KS v Košiciach... nerozhodnutie vo veci odvolania sťažovateľa proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu vo veci samej, nepovažoval za nečinnosť odvolacieho správneho orgánu, pretože podľa názoru súdu, odvolací orgán vydal rozhodnutie o tom, že sťažovateľ nie je účastníkom predmetného konania.“

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že *„... je osobitne potrebné zdôrazniť, že Obvodný úrad Životného prostredia v žiadnom zo svojich podaní doručených sťažovateľovi netvrdil, že by vo veci rozhodol, ale naopak opakovane výslovne vyjadril názor, že vo veci nie je potrebné vydať akékoľvek rozhodnutie o postavení sťažovateľa. Vo svojom stanovisku zo dňa 5. 8. 2011 Obvodný úrad Životného prostredia M. uviedol, že podanie opravného prostriedku sťažovateľom proti rozhodnutiu mesta M. zo dňa 16. 5. 2011 nie je spôsobilé vyvolať právne účinky ako odvolanie, je právne neúčinné.“*

Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie dospieva k názoru, že „[z]a týchto okolností nielen, že nemožno nájsť v administratívnom spise, v ktorom sa sťažovateľ podaním návrhu na súd bránil proti nečinnosti správneho orgánu, individuálny správny akt – rozhodnutie o tom, že sťažovateľ nie je účastníkom konania, ale orgán, o ktorom KS v Košiciach tvrdí, že ho vydal, opakovanie vyjadril svoje stanovisko, že takéto rozhodnutie nielen, že nevydal, ale ani ho vydať nemieni. Uvedený právny stav robí teda naďalej podané odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu vo veci samej nevybaveným a na strane odvolacieho orgánu pretrváva v tejto veci nečinnosť. Sťažovateľ sa spôsobom predpísaným zákonom domáhal odstránenia stavu nečinnosti. Napadnutým uznesením KS v Košiciach mu bola táto súdna ochrana konania zákonom ustanoveným postupom pred správnym orgánom odopretá.“.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva zakotveného v článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

- na spravodlivé súdne konanie zakotveného v článku 6 odseku 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

boli uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 S/158/2012 zo dňa 15. 5. 2013 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Krajskému súdu v Košiciach pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 S/158/2012 zo dňa 15. 5. 2013, a vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti navyše považuje za potrebné poukázať na povahu a špecifiká správneho súdnictva podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP), teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Preto treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého rozhodnutia a postup orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (m. m. IV. ÚS 596/2012).

Vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti, podstatou argumentácie sťažovateľa, na základe ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je jeho nesúhlas so spôsobom odôvodnenia uznesenia krajského súdu, ako aj s právnym názorom krajského súdu, ktorý jeho návrh smerujúci proti nečinnosti obvodného úradu napadnutým uznesením zamietol.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

K porušeniu ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, ak by tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/01), ale aj tým, ak by tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne poukazuje na to, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil

III/1997). Z uvedeného však nevyplýva záruka vydania správneho rozhodnutia v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. záruka úspechu v konaní pred všeobecným súdom.

Krajský súd v úvodnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia rekapituloval podstatu argumentácie účastníkov konania nastolenú v konaní pred krajským súdom takto:

«Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal vydania rozhodnutia podľa ust. § 250t ods. 1 O. s. p. a žiadal, aby súd vydal rozhodnutie, ktorým uloží povinnosť odporcovi konať vo veci podaného odvolania navrhovateľom, vo veci vedenej pod sp. zn. V.ŽPaMR-2011/1763-Fe.

Návrh odôvodnil tým, že v predmetnom konaní sa prihlásil ako účastník konania, v ktorom sa jednalo o povolenie výrubu 1 stromu – smreku na ulici... Odporca listom, zo dňa 12. 4. 2011 oznámilo navrhovateľovi začatie správneho konania. Navrhovateľ v predmetnom konaní predložil odporcovi stanovisko, v ktorom nesúhlasil s výrubom tohto stromu.

Mesto M. rozhodnutím sp. zn. V.ŽPaMR-2011/1763-Fe zo dňa 16. 5. 2012 rozhodlo tak, že súhlas na výrub tohto stromu udelil. Navrhovateľ podal odvolanie proti vyššie uvedenému rozhodnutiu a s týmto odvolaním Mesto M. upovedomilo aj ostatných účastníkov správneho konania dňa 9. 6. 2011. Odvolanie navrhovateľa bolo dňa 6. 7. 2011 predložené Obvodnému úradu životného prostredia M.

Odporca listom zo dňa 5. 8. 2011 oznámil Mestu M., že odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou, pretože podať odvolanie mohol len účastník konania. Navrhovateľ nie je účastníkom konania. S týmto tvrdením navrhovateľ nesúhlasil, poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS zo dňa 16. 4. 2003, sp. zn. ÚS 22/02, rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Šzp 41/2009 zo dňa 12. 4. 2011, ako aj § 14 ods. 1, 2 Správneho poriadku, avšak odporca doposiaľ o podanom odvolaní nerozhodol.

Správny orgán o nepriznaní postavenia účastníka konania – doposiaľ nerozhodol (nevydal rozhodnutie).

Navrhovateľ na základe podanej sťažnosti navrhovateľom vo veci nečinnosti správneho orgánu oznámil navrhovateľovi dňa 3. 8. 2012, že sťažnosť je neopodstatnená. Navrhovateľ nebol ukrátený na svojich právach a nemal postavenie účastníka konania.

Odporca dňa 25. 4. 2013 doručil súdu doplňujúce stanovisko k podanému návrhu navrhovateľa, v ktorom poukázal na novelu Správneho poriadku, ust. § 15a. Zúčastnené osoby nemôžu vystupovať v akomkoľvek konaní, ale len v konaní, ktoré upravuje osobitný zákon a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajina v znení nesk. predpisov. Tento zákon presne stanovil, ktoré subjekty majú postavenie zúčastnených osôb, aký verejný záujem majú obhajovať a za akých podmienok sa môžu do konania prihlásiť.

Navrhovateľ nevzal na vedomie:

v správnych konaniach je účasť občianskeho združenia zákonom ustanovená ako účasť zúčastnenej osoby (správny poriadok a zákon o ochrane prírody a krajiny),

ako zúčastnená osoba má obmedzené procesné práva – nemôže podať odvolanie, preto keď ho podá, nemá právne účinky,

nemôže sa domáhať viac práv, ako mu ustanovuje zákon.

Uviedol ďalej, že občianske združenie sa môže vo vymedzenom rozsahu zúčastniť aj na druhostupňovom konaní v zákonom stanovenom rozsahu, t. j., ak písomne požiada Úrad, aby ich upovedomoval o začatých druhostupňových konaniach. Navrhovateľ takúto písomnú žiadosť nepodal.

Podotkol tiež, že slovné spojenie „požiadať o účasť“ neznamena, že sa občianske združenie automaticky stáva účastníkom konania, ako sa navrhovateľ mylne domnieva. Podľa výkladu odporcu, toto slovné spojenie znamená požiadať o právo zúčastniť sa na konaní ako zúčastnená osoba.»

Krajský súd v nadväznosti na uvedené k priebehu správneho konania uviedol:

„V konkrétnom prípade, odporca niekoľkokrát 3. 8. 2012, 5. 8. 2012 a 9. 9. 2012 oznámil navrhovateľovi, že mu nepriznáva účastníctvo v tomto správnom konaní, teda v konaní vedenom pod sp. zn. V.ŽPaMR-2011/1763-Fe.

Uvedené rozhodnutie má povahu procesnej povahy (§ 14 ods. 1 Správneho poriadku), pričom nie je na takéto rozhodnutia predpísaná právna forma...

Vo všeobecnosti preto platí zásada, že bez ohľadu na názov správneho aktu, z hľadiska právnej povahy ide o rozhodnutie, ak jeho obsahom je rozhodovanie správneho orgánu o právach alebo povinnostiach príslušných subjektov (§ 1 Správneho poriadku).

V konkrétnom prípade správny orgán rozhodol o neprípustnosti postavenia účastníka konania (navrhovateľa), rozhodol o práve navrhovateľa, ktoré negatívne ovplyvnilo jeho postavenie v správnom konaní ako účastníka konania, teda nie je možné konštatovať, že vo veci bol odporca nečinný.

V takom prípade, ďalším postupom malo byť podanie žaloby v súlade s ust. § 250b ods. 1 O. s. p...

Podľa ust. § 250 ods. 2 O. s. p., žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.“

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu v kontexte sťažovateľom nastolených námietok ústavný súd konštatuje, že jeho odôvodnenie napriek tomu, že je pomerne stručné, nemožno považovať podľa názoru ústavného súdu za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru. Krajský súd v jeho odôvodnení zaujal svoje jednoznačné stanovisko k opodstatnenosti namietanej nečinnosti odporcu zo strany sťažovateľa v posudzovanom správnom konaní (sp. zn. V.ŽPaMR-2011/1763-Fe) a vyjadril aj svoj právny názor, podľa ktorého sa sťažovateľ mohol domáhať svojej ochrany v danej veci žalobou podľa § 250b ods. 1 OSP.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd odôvodnil napadnuté rozhodnutie a jeho výroky primeraným spôsobom a jeho právne hodnotenie a právne závery sú logické a ústavne udržateľné. Právne posúdenie argumentov sťažovateľa je založené na primeranej aplikácii a výklade príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, tento výklad je logický, zodpovedá zmyslu a účelu krajským súdom uvedených ustanovení. Krajský súd svoje závery primerane odôvodnil, nemožno ich teda považovať za zjavne neodôvodnené s tým, že nemajú znaky arbitrárnosti, teda svojvôle.

Skutočnosť, že sa sťažovateľ s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto

odôvodnenia. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu sp. zn. 7 S 158/2012 z 15. mája 2013 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2014